

PROJECTSUBSIDIES NATUUR

OPROEP VOOR NATUURLIJKE PERSONEN, PRIVAATRECHTELIJKE PERSONEN EN LOKALE BESTUREN

INLEIDING

Bij Natuur en Bos van de Vlaamse overheid zorgen wij ervoor dat iedereen in Vlaanderen van de natuur kan genieten, nu en in de toekomst. Samen met partners zijn we, als vakmannen en -vrouwen van natuur, elke dag in de weer om de natuur te beschermen en duurzaam te ontwikkelen. Het realiseren van de Europese natuurdoelen is een van de strategische projecten om deze ambitie waar te maken. De Vlaamse regering keurde de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) reeds definitief goed in 2014.

Via Projectsubsidies Natuur (binnen het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 over de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer) biedt Natuur en Bos de kans aan natuurlijke personen, privaatrechtelijke personen en lokale besturen¹ om een bijdrage te leveren aan de realisatie van de Europese natuurdoelen (habitats en soorten) én aan het ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit.

Binnen de projectoproep 2019 schenken we opnieuw bijzondere aandacht aan de mate waarin invulling gegeven wordt aan de realisatie van de doelen 2020 (prioritaire inspanningen voor de 16 prioritaire habitats en voor het realiseren van de stand still). De projecten die inspelen op het ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit, moeten gevat zijn door een bestaand (natuur)beheerplan en voldoen aan een aantal instapvoorwaarden.

Deze subsidie kan gebruikt worden voor concrete realisaties op het terrein (éénmalige inrichtingswerken, natuurontwikkelingswerken, achterstallig beheer als noodzakelijk deel voor een verdere inrichting,...).

Afhankelijk van het type natuurbeheerplan (type 2, 3 of 4) waarvoor men kiest, bedraagt de projectsubsidie 50%, 80% of 90% en wordt deze binnen speciale beschermingszones (SBZ) verhoogd tot respectievelijk 75%, 90% of 95% indien het terrein en de inrichtingsmaatregelen PAS¹-relevant zijn. De verhoogde subsidie in geval van PAS-relevantie kan slechts éénmalig in een beheerplanperiode (24 jaar) toegekend worden.

Deze inrichtingsmaatregel valt onder het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) en wanneer aan alle voorwaarden voldaan is, maken de ingediende projecten kans op cofinanciering. Projecten die voor cofinanciering in aanmerking komen, zijn projecten met als doel een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te behouden van Natura 2000-habitats en –soorten in de Natura 2000-gebieden en gebieden met een hoge natuurwaarde.

1. INDIENING

Dien je project in via natura2000.vlaanderen.be/projecten.

De oproep verloopt in **twee fases**. Toets eerst je projectidee af bij de contactpersoon van Natuur en Bos voor jouw regio (zie 1.3). De contactpersoon kan je in de voorbereidingsfase raad geven en begeleiden bij de opmaak van je dossier. Dien daarna je dossier volledig, kwaliteitsvol en onderbouwd in.

1.1. Ontvankelijkheid van het dossier

---

¹ Programmatische Aanpak Stikstof cfr artikel 50ter §4 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en PAS-relevantie zoals beschreven in art. 12, §1, 3° van het BVR van 14/07/2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer.

1.1.1. Instapvoorwaarden

Het projectvoorstel moet voldoen aan onderstaande instapvoorwaarden om ontvankelijk verklaard te kunnen worden en dus in aanmerking te kunnen komen voor subsidiëring.

- De projectsubsidieaanvraag wordt ingediend door een **natuurlijk persoon, een privaatrechtelijke persoon of een lokaal bestuur**², als beheerder of namens de beheerder (gevolmachtigde in geval van een gezamenlijk natuurbeheerplan).
De aanvrager is ook de begunstigde. Als de aanvraag ingediend wordt door een gevolmachtigde is de gevolmachtigde de aanvrager en ook begunstigde.
Indien de aanvrager niet de eigenaar is en er ook geen schriftelijke beheerovereenkomst is, wordt ook het schriftelijke akkoord (volmacht) van de eigenaar(s) toegevoegd.
- Het project draagt bij aan de realisatie van de natuurdoelen gesteld binnen een speciale beschermingszone (SBZ) of voor de instandhouding van een Europees te beschermen soort (zie download); ofwel heeft het project betrekking op het bereiken van de goede staat van instandhouding van bestaand boshabitat buiten SBZ, ofwel op het ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit buiten IHD context.
- Focust het project op **IHD**? Dan zijn de maatregelen gekoppeld aan:
  - de natuurdoelen (doelen voor habitat en soorten, prioritaire inspanningen) opgenomen in een S-IHD besluit of managementplan voor het betrokken SBZ (zie www.natura2000.vlaanderen.be)
  - of aan goedgekeurde soortbeschermingsprogramma's (www.natuurenbos.be/SBP)
  - of aan leefgebied van een van de Europees te beschermen soorten
  - of aan ligging binnen boscomplexen die tot de gunstige staat van instandhouding kunnen (GSVI) komen en mits de voorgestelde maatregelen focussen op het bereiken van deze GSVI, voor projecten met betrekking op bestaand boshabitat buiten SBZ.

Als het project een **hogere natuurkwaliteit** nastreeft maar niet rechtstreeks bijdraagt aan de realisatie van IHD's dan zijn de maatregelen:

- gevat door een (natuur)beheerplan (of een naar natuurbeheerplan om te vormen bestaand beheerplan)
  - geen beletsel voor de realisatie van lokaal gestelde oppervlakte- en kwaliteitsdoelen voor de habitat(s) binnen een speciale beschermingszone
  - niet gericht op inrichtingen voor toegankelijkheid en recreatie
  - in functie van een habitattypische³ soort of een Vlaamse prioritaire soort⁴ (beschikbaar als download), als de maatregel expliciet als soortgericht wordt voorgesteld.
- De aanvrager beschikt op het ogenblik van de aanvraag van de projectsubsidie ten minste over een **goedgekeurde verkenningsnota** als vermeld in artikel 3 van het 'besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurrezervaten' voor een natuurbeheerplan van type twee, drie of vier; of de aanvrager verbindt er zich toe om zo snel mogelijk en uiterlijk binnen 3 jaar na de toekenning van de projectsubsidie een **aanvraag tot goedkeuring van een natuurbeheerplan type twee, drie of vier** in te dienen bij Natuur en Bos.

Als de aanvrager op het ogenblik van de aanvraag van de projectsubsidie beschikt over een goedgekeurd natuurbeheerplan van type 2, 3 of 4, moet het project bijdragen tot het bereiken van minstens één natuurstreefbeeld dat opgenomen is in deel 1 van het natuurbeheerplan zoals vermeld in bijlage 1 bij het besluit van 14 juli 2017 over de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurrezervaten.

---

² Lokale besturen zijn: Vlaamse steden, gemeenten, provincies, OCMW's, kerkfabrieken, polderbesturen en wateringgen, of de daarmee gelijkgestelden zoals autonome gemeentebedrijven, intercommunales, en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (zoals bedoeld binnen het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking; en waarvan een lijst beschikbaar is via <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-Vlaanderen/intercomm/>).

³ Een soort die gebruikt wordt bij het beoordelen van de staat van instandhouding van een Natura 2000-habitat (<https://www.ecopedia.be/encyclopedie/habitattypische-soort>).

⁴ Een soort die voorkomt op de Europese Rode lijsten waarvoor Vlaanderen internationale verantwoordelijkheid heeft gelijkaardig aan die voor Natura 2000 soorten (https://www.natuurenbos.be/sites/default/files/vlaams_natura_2000-programma_bijlagen.pdf).

- Het totale bedrag dat voor subsidiëring wordt ingediend bedraagt ten minste 3.000 euro incl. BTW.
- Het project wordt eerst als projectidee voorgelegd binnen de aanvraagprocedure. De contactpersoon van Natuur en Bos begeleidt bij de procedure en bespreekt op basis van de aangeleverde informatie en indien nodig, welke elementen bijgestuurd moeten worden vooraleer een definitieve subsidieaanvraag ingediend wordt.
- De middelen worden gebruikt voor concrete realisaties op het terrein (éénmalige inrichtingswerken, natuurontwikkelingswerken, achterstallig beheer als noodzakelijk onderdeel voor verdere inrichting,...).
- Van de totale voor subsidiëring weerhouden geplande of gerapporteerde kosten, verminderd met de eventuele inkomsten van de uitvoering van het gesubsidieerde werk, kan maximaal 10% besteed worden aan 'voorbereiding en begeleiding' van de werken, met een maximum bedrag van 5.000 euro incl. BTW. Kosten voor voorbereiding en begeleiding zijn aantoonbare kosten die rechtstreeks verbonden zijn aan het project en die nodig zijn voor de goede uitvoering ervan, zoals: samenstelling van het subsidiedossier, opmaak van een inrichtingsplan, werfcoördinatie op terrein en opvolgingsoverleg tijdens uitvoering en de aan deze kosten verbonden overhead (bijvoorbeeld drukwerk).
- Projectkosten komen alleen in aanmerking als er geen andere, specifiek daarvoor bestemde subsidiemogelijkheden zijn binnen het BVR van 14 juli 2017 en binnen andere subsidies van Natuur en Bos zoals subsidies herbebossing en bebossing, groenjobs, natuurprojectovereenkomsten, voor Regionale Landschappen en Bosgroepen: maatregelen en personeelskosten die opgenomen zijn in de overeenkomst met de provincies.
- Er kan gecumuleerd worden met subsidies vermeld in een andere wet of een ander reglement tenzij die andere wet of dat ander reglement dit verbiedt. Bij cumulatie kunnen de gezamenlijke subsidies niet meer bedragen dan de totale kostprijs van de uitgevoerde inrichtingsmaatregelen. In de subsidieaanvraag wordt uitdrukkelijk vermeld of er beroep werd/zal worden gedaan op andere subsidies en om welk bedrag het gaat. Als hieruit blijkt dat de gecumuleerde subsidies meer dan 100% van de totale kostprijs van de uitgevoerde maatregelen bedragen, wordt de Projectsubsidie Natuur pro rata bijgesteld.

Er kan niet gecumuleerd worden met andere subsidies voor investeringen zoals bedoeld in Hoofdstuk 3 van het BVR van 14 juli 2017 (LIFE restfinanciering, voor reeds opgestarte projecten).

- De inrichtingsmaatregelen worden niet door de aanvrager zelf uitgevoerd. Onverminderd de wetgeving op de overheidsopdrachten, worden 3 offertes opgevraagd. De werken worden aangevat uiterlijk in het jaar na het jaar waarin de subsidie werd toegekend, en beëindigd uiterlijk drie jaar na de toekenning van de subsidie.
- Ontbrekende elementen uit de ingediende projectsubsidieaanvraag die door Natuur en Bos worden opgevraagd, levert de indiener van de projectsubsidieaanvraag aan binnen de 30 dagen, conform art.7 §1 van het BVR van 14/07/2017.
- Voor projecten met omvangrijke grondwerken (vanaf 250 m³) gaat de indiener na of er een technisch verslag moet worden opgemaakt volgens de OVAM-grondverzetsregeling (<https://www.ovam.be/bodem/verplichtingen/grondverzetsregeling/vakinformatie>). Zo ja, moet via een erkend bodemsaneringsdeskundige minstens een voorstudie en de resultaten van de bemonstering als basis voor het technisch verslag beschikbaar zijn om het project en de projectkosten te kunnen beoordelen.
- Het project of de projectmaatregel kan niet bestaan uit het uitvoeren van wettelijke verplichtingen en mag niet in strijd zijn met bestaande wetgeving.
- Er kunnen geen subsidies verleend worden aan een begunstigde waarvoor een bevel tot terugvordering uitstaat als gevolg van een eerder besluit van de Europese Commissie waarbij de steun conform de Europese regels inzake staatssteun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne Europese markt is verklaard.
- Voor inrichtingswerken op percelen die deel uitmaken van een erkend reservaat kan ofwel een Projectsubsidie Natuur worden aangevraagd ofwel verloopt de subsidiëring nog met toepassing van het

besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2003 tot vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning van natuurrezervaten en van terreinbeherende verenigingen en houdende toekenning van subsidies.

Voorbeelden van goedgekeurde projecten binnen de vorige projectoproepen kan je vinden op <https://natura2000.vlaanderen.be/projecten> en op <https://www.ecopedia.be/pagina/projecten>

1.1.2. Aanvullende voorwaarden

- Volgende maatregelen of kosten zijn slechts onder voorbehoud toegelaten:
  - Exotenbestrijding (<https://www.ecopedia.be/pagina/exoten>) kan enkel als onderdeel van een ruimer inrichtingsproject waarbij er voor een effectieve aanpak gekozen wordt als essentiële stap voor het in de lokaal goede staat van instandhouding brengen van het habitat en waarbij de bestrijding tot een permanente oplossing leidt voor het projectgebied. Voor zover relevant voor het projectgebied wordt in eerste instantie gefocust op de lijst van voor de Europese Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten.
  - Achterstallig beheer als noodzakelijke voorbereiding voor een verdere inrichting van het terrein, voor zover er voor de percelen geen subsidies werden verleend in het verleden voor hetzelfde beheer in kader van de uitvoering van een beheerplan.
  - Natuurverbindings- en ontsnipperingsmaatregelen tenzij deze concreet vermeld worden in het G-IHD of een S-IHD besluit of in een soortbeschermingsprogramma.
  - Het verwijderen van gebiedsvreemde gebouwen en constructies als noodzakelijke stap voor de verdere inrichting, voor zover er geen stedenbouwkundige overtreding of proces verbaal met herstellvordering bestaat.
  - Specifieke infrastructuur die onontbeerlijk is voor een goede en duurzame realisatie van de inrichting (bijvoorbeeld tijdelijke werfwegen en rijplaten, een permanente pomp in zilte graslanden, een stuw, een beheerbrug als er geen andere toegang is,...).
  - Afgraven verontreinigde grond en/of bodemsaneringskost in functie van realisatie IHD (afgraving, zeven van fracties ter plekke, afvoerkost, exclusief reinigingskost in een erkend grondreinigingscentrum) als onderdeel van een inrichtingsproject kan, indien:
    - er reeds een technisch verslag grondverzet (<https://www.ovam.be/begrippen-grondverzet>) of bodemonderzoek door een erkend bodemsaneringsdeskundige werd uitgevoerd en hieruit blijkt dat een afgraving nodig is
    - er in geval van een sanering, een saneringsplicht werd vastgesteld op basis van een beschrijvend bodemonderzoek en de huidige eigenaar daarbij over een vrijstelling van de saneringsplicht beschikt
    - de aanvrager (begunstigde) ook de eigenaar is
    - het duidelijk is dat er geen cofinanciering (via een bodemsaneringsproject) kan worden verkregen bij OVAM als financiële tussenkomst voor de sanering van historische verontreiniging (<https://www.ovam.be/cofinanciering>)
- Volgende maatregelen of kosten worden uitgesloten:
  - Aankoop van materieel (gereedschappen of machines) bij de ontwikkeling en/of uitvoering van het project. De eventuele huur hiervan wordt wel betaald
  - Acties en maatregelen die rechtstreeks volgen uit ander beleid en regelgeving die van kracht is, zoals acties uit bestaande (beheer)plannen en/of (investerings)programma's ter uitvoering van het decreet Integraal Waterbeleid en waarbij de taakstelling voor de waterloopbeheerder al werd bepaald (bijvoorbeeld oplossen van een vismigratieknelpunt)
  - Kosten voor voorafgaand bodemonderzoek en opmaak van een technisch verslag of bodemattest in toepassing van de OVAM-regelgeving (staalnames en analyse, opmaak verslag of rapport)

- o Communicatiekosten.
- o Voorzieningen met het oog op toegankelijkheid en onthaal (slagbomen, klaphekjes, sassen, paden, infoborden, onthaalpoorten,...).
- o Alle andere werken en kosten die geen deel uitmaken van de concrete terreinrealisatie.

1.2. Dossiersamenstelling

De aanvraag van de projectsubsidie wordt uiterlijk **tegen 30 april 2019** via beveiligde zending ingediend bij Natuur en Bos. Instructies in verband met de indiening vind je terug op <https://www.natura2000.vlaanderen.be/projectsubsidies-natuur>.

1.3. Procedure

31/01/2019: lancering projectoproep

Vanaf 31/01/2019: voorleggen van het projectidee, met mogelijkheid tot overleg/coaching met de Natuur en Bos-aanspreekpunten voor jouw regio:

Regio West: Ann De Rycke – tel: 0473 85 46 33 - mail: ann.derycke@vlaanderen.be

Regio Oost:

Tom Verschraegen (Limburg) – tel: 0479 79 93 83 – mail: tom.verschraegen@vlaanderen.be

Daniel Josten (Antwerpen) – tel: 0499 94 91 35 – mail: daniel.josten@vlaanderen.be

Nico Verwimp (Vlaams-Brabant) – tel: 016/66 63 32 - mail: nico.verwimp@vlaanderen.be

Tot 31/03/2019: begeleiding en evaluatie van projectideeën.

30/04/2019: uiterste datum van indienen van het definitieve projectvoorstel.

01/05/2019-01/08/2019: beoordeling en jurering van de projecten.

01/08/2019 tot 01/10/2019: goedkeuring van de selectie door de Inspecteur van Financiën en beslissing door de minister.

Natuur en Bos deelt de beslissing mee aan de indiener van de projectvoorstellen. Aan de begunstigde wordt ook het maximale bedrag van de projectsubsidie meegedeeld.

1.4. Contactpersonen

Yves Coppens
Natuur en Bos
Tel: 02 553 84 81
Mail: yves.coppens@vlaanderen.be

Nele Hardies
Natuur en Bos
Tel: 02 553 02 43
Mail: nele.hardies@vlaanderen.be

2. SELECTIE, BEOORDELING EN UITBETALING VAN DE SUBSIDIE

2.1. Beoordelingscriteria en selectie

De ontvankelijke projectsubsidieaanvragen worden beoordeeld volgens onderstaande beoordelingscriteria:

Als het project instandhoudingsdoelstellingen realiseert:

Bijdrage van het werk of de werken aan de instandhoudingsdoelstellingen: 28% van de punten.

Projecten die de 'Taakstelling 2020' realiseren, met name prioritair habitat, een prioritaire inspanning of prioritaire actie stand still, krijgen de hoogste quotering, daarna prioritaire inspanning, daarna habitatdoelen of maatregelen uit een soortbeschermingsprogramma, daarna leefgebied buiten soortenbeschermingsprogramma's (SBP) en als laatste bestaand boshabitat buiten speciale beschermingszones (SBZ):

- o Prioritair habitat of prioritaire actie standstill
- o Prioritaire inspanning
- o Habitatdoelen of maatregelen SBP
- o Leefgebied Europees te beschermen soort, buiten SBP
- o Bestaand boshabitat buiten SBZ

Het project wordt daarnaast gewogen op *zeer belangrijk, belangrijk of minder belangrijk* voor desbetreffend SBZ' (S-IHD) en/of het 'belang van het project voor de doelstellingen op Vlaams niveau (G-IHD)'.

OF

Indien het project geen instandhoudingsdoelstellingen realiseert:

Bijdrage van het werk of de werken aan het verhogen van de natuurkwaliteit: 28% van de punten.

Projecten die behoud of herstel van een natuurstreefbeeld voor een regionaal belangrijke biotoop realiseren krijgen de hoogste quotering, daarna behoud of herstel van een natuurstreefbeeld leefgebied voor een habitattypische soort, daarna behoud of herstel van een natuurstreefbeeld leefgebied voor een Vlaamse prioritaire soort en als laatste behoud of herstel van natuurstreefbeeld mozaïeklandschap:

- o behoud of herstel van een natuurstreefbeeld⁵ voor een regionaal belangrijke biotoop
- o behoud of herstel van een natuurstreefbeeld leefgebied voor een habitattypische soort
- o behoud of herstel van een natuurstreefbeeld leefgebied voor een Vlaamse prioritaire soort
- o behoud of herstel van natuurstreefbeeld mozaïeklandschap

Voor alle projecten:

- Doelmatigheid van het werk of de werken: 32% van de punten en minimaal de helft van de punten om geselecteerd te worden.
  - o Algemene aanpak.
  - o Voorstellen gericht op habitat zijn conform inrichting/beheer van habitats zoals vooropgesteld in het vademecum "Handboek voor beheerders" van Jan van Uytvanck & Geert De Blust (uitgegeven door INBO en Lannoo Campus) en voorstellen gericht op Europees beschermde soorten zijn conform de beheermaatregelen zoals vooropgesteld in het "Handboek voor beheerders, deel II: Soorten" van Jan van Uytvanck & Valérie Goethals (uitgegeven door INBO en Lannoo Campus)

---

⁵ Een natuurstreefbeeld zoals bedoeld in het nieuwe natuurbeheerplan (besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten, en waarover meer info te vinden is op <https://www.natuurenbos.be/natuurstreefbeelden>

- De aanpak van het project leidt tot een permanente oplossing.
- Moeten sommige voorgestelde maatregelen niet of anders uitgevoerd worden?
- Habitat/leefgebied/maatregelen SBP: de geplande nazorg en beheer (zoals vermeld in het (geplande) beheerplan) zullen leiden tot een goede staat van instandhouding van het habitat of soort volgens de LSVI-criteria (http://www.ecopedia.be/1117/encyclopedie/lokale_staats_van_instandhouding).
- De mate waarin het project bijdraagt tot de vermindering van de gevolgen op normale landbouwuutbating.

Het bestaan van een natuurbeheerplan type 2, 3 of 4 of een goedgekeurde verkenningsnota, een voor goedkeuring ingediende verkenningsnota, of een intentie tot opmaak van een natuurbeheerplan type 2, 3 of 4 binnen de 3 jaar na goedkeuring van de projectsubsidie.

- Kosteneffectiviteit: 20% van de punten en minimaal de helft van de punten om geselecteerd te worden.
  - De kosten liggen binnen de gehanteerde normen (basis: kostenstudie). Indien de kosten hoger zijn dan voorzien in de kostenstudie, worden de maxima van de studie gehanteerd mits een gegronde argumentatie. Als er geen gegronde reden is voor de kost, wordt het gemiddelde gebruikt.
- De wijze van communicatie: 20% van de punten.

Over de resultaten van het project wordt gecommuniceerd met omwonenden en/of sectorcollega's.

  - Aanpak: minimaal gevraagd door de oproep, standaard eigen communicatie, extra voorziene communicatie.
  - Aantal personen die bereikt worden en breedte van de doelgroep.

De projecten worden gequoteerd en moeten minimaal 14/20 halen om geselecteerd te worden.

Als het beschikbare budget ontoereikend is, worden de projecten waarvoor een (natuur)beheerplan (minstens type 2) bestaat eerst weerhouden, daarna de projecten waarvoor een goedgekeurde of voor goedkeuring ingediende verkenningsnota bestaat en tot slot de projecten waarvoor een intentie tot opmaak van natuurbeheerplan bestaat.

Van de laagst gerangschikte projecten worden eerst deze met de laagste puntenscore niet weerhouden.

Bij een ex-aequo van deze laagst gerangschikte projecten worden eerst de projecten die het laagst scoren op het criterium 'Bijdrage van het werk of de werken aan de instandhoudingsdoelstellingen' niet weerhouden, en bij verdere gelijke stand op de selectiecriteria 'Doelmatigheid van het werk of de werken' en daarna 'Kosteneffectiviteit'.

2.2. Berekening van de subsidie

De berekeningsbasis van de projectsubsidie zijn de weerhouden totale en aangetoonde kosten van de werken waarvoor de subsidie wordt aangevraagd, verminderd met de eventuele inkomsten van de uitvoering van het gesubsidieerde werk, behoudens de inkomsten van de eventuele verkoop van het gekapte hout.

De reguliere projectsubsidie bedraagt 50% van dit bedrag voor een natuurbeheerplan type 2, 80% voor een natuurbeheerplan type 3 en 90% voor een natuurbeheerplan type 4.

Afhankelijk van het type natuurbeheerplan wordt de subsidie verhoogd tot respectievelijk 75%, 90% of 95% voor de herstelmaatregelen en het terrein die als PAS-relevant aangeduid kunnen worden.

2.3. Uitbetaling van de subsidie

De subsidie wordt uitbetaald op basis van een schuldvordering, ingediend door de begunstigde.

Het bedrag van de subsidie wordt betaald in maximaal drie schijven, tegen 15 april, 15 augustus en 15 december van elk jaar. De begunstigde dient de schuldvordering minstens twee maanden voor een van deze

betaaldata in bij Natuur en Bos. Voor de schuldvordering die later wordt ingediend, wordt de betaling van de subsidies verschoven naar de eerstvolgende betaaldatum.

De schuldvordering wordt opgesteld op basis van een modelformulier dat je terugvindt op de website van Natuur en Bos. Voeg zeker volgende bewijsstukken toe:

- o Een of meerdere facturen waarop het subsidiedossiernummer vermeld is door de leverancier, met daarbij de betalingsbewijzen
- o Uittreksel uit de (analytische) boekhouding van alle relevante boekingen voor dit project (niet van toepassing voor aanvragers die als natuurlijke persoon de projectsubsidie verkregen en facturen ontvangen op persoonlijke naam)
- o Vermelding (en op vraag, een afschrift) van alle vergunningen, machtigingen of toelatingen die zijn vereist voor de uitvoering van het project
- o Alle relevante stukken (bestek, publicatie, PV van opening, offertes, gunningsverslag, uitvoeringsverslag met meetstaat, PV van oplevering, verslag van boetes en straffen en eventuele andere relevante stukken) om aan te tonen dat de wet op de overheidsopdrachten gerespecteerd is. Het dossiernummer van het subsidiedossier wordt op alle stukken vermeld. Eventueel motiveringsstukken waarom deze wetgeving niet van toepassing zou zijn.
- o Als de wetgeving overheidsopdrachten niet van toepassing is: een verklaring dat er drie offertes zijn aangevraagd.

Samen met een enige of laatste schuldvordering voor het saldo van de projectsubsidie, en uiterlijk zes maanden na de afloop van het project, bezorgt de begunstigde een inhoudelijk eindverslag en een financieel eindrapport.

Het inhoudelijke eindverslag wordt opgesteld op basis van een modelformulier dat je terugvindt op de website van Natuur en Bos. Dit verslag bevat minstens volgende gegevens:

- o een volledige weergave van de bereikte resultaten, vergeleken met de beoogde resultaten zoals vermeld in de goedgekeurde projectsubsidieaanvraag
- o een beknopte beschrijving van de activiteiten in het kader van het project inclusief de communicatieactiviteiten vermeld in 3.2

Het financiële eindrapport wordt opgesteld op basis van een modelformulier dat je terugvindt op de website van Natuur en Bos. Dit verslag bevat minstens volgende gegevens:

- o een gedetailleerde financiële eindafrekening
- o een staat van alle inkomsten en uitgaven voor het project op basis van een analytische boekhouding; of als de aanvrager de projectsubsidie als natuurlijke persoon verkreeg en facturen op persoonlijke naam ontvangt: een staat van alle inkomsten en uitgaven;
- o in voorkomend geval de gegevens over andere subsidies die goedgekeurd zijn of waarvan de aanvraag nog loopt voor de in deze aanvraag vermelde werken

Natuur en Bos voert op basis van het inhoudelijke eindverslag een terreincontrole uit.

3. VERPLICHTINGEN NA TOEKENNING

3.1. Termijn van uitvoering en rapportering

De uitvoering van het project start ten vroegste na de officiële goedkeuring van het project en uiterlijk in 2020. De geplande werken en de verplichte communicatie zoals beschreven in het ministeriële besluit volgend op de goedkeuring, moeten volledig uitgevoerd zijn tegen 1 oktober 2022.

Ten laatste zes maanden na afloop van het project en uiterlijk tegen 15 oktober 2022 wordt de laatste schuldvordering ingediend, samen met het inhoudelijke eindverslag en het financiële eindrapport.

3.2. Communicatie

Over de resultaten van het project wordt gecommuniceerd met minstens de omwonenden en/of sectorcollega's. Hierbij wordt minimaal één terreinbezoek georganiseerd. Het terreinbezoek gaat specifiek over Natura 2000, de doelstellingen voor het gebied en de maatregelen. De contactpersoon van Natuur en Bos wordt daarbij tijdig uitgenodigd. Bijkomende, specifieke en meer uitgebreide communicatieacties kunnen, afhankelijk van het project, relevant en waardevol zijn, en in dat geval een hogere eindquotering opleveren (bijvoorbeeld infomomenten, publicaties, infopanelen, eigen of nieuwe communicatiekanalen, verbreding van de doelgroep, inpassen van het project in een bestaande actie,...).

Daarnaast wordt aan Natuur en Bos een tekst van één A4 voor de communicatie via nieuwsbrief of website aangeleverd.

Natuur en Bos neemt ook eigen initiatieven rond de communicatie over deze projecten.

Voor de projecten binnen deze oproep die voor 50% van de toegekende subsidie gefinancierd worden via het Europese landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (ELFPO) binnen het kader van PDPOIII (Vlaamse Programma Document voor Plattelandsontwikkeling, derde editie), gelden specifieke communicatieverplichtingen. Deze verplichtingen kan je nalezen op <http://lv.vlaanderen.be/nl/landbouwbeleid/plattelandsontwikkeling/communicatieverplichtingen-begunstigden>.

3.3. Bekendmaking betalingsgegevens

Van de projecten binnen deze oproep die voor 50% van de toegekende subsidie gefinancierd worden via het Europese landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (ELFPO) binnen het kader van PDPOIII (Vlaamse Programma Document voor Plattelandsontwikkeling, derde editie), worden volgende betalingsgegevens verzameld om bekendgemaakt te worden op www.belpa.be: naam, gemeente en postcode, omvang van de betaling, het type en de omschrijving van de gefinancierde maatregelen.

3.4. Natuurbeheerplan

Er wordt een aanvraag tot goedkeuring van een natuurbeheerplan type 2, 3 of 4, conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurrezervaten, ingediend bij Natuur en Bos tegen 1 oktober 2022, waarbij het project en de hiermee beoogde natuurstreefbeelden integraal mee opgenomen worden.

De opmaak gebeurt vanaf 28/10/2017 (publicatiedatum Belgisch Staatsblad) volgens de voorwaarden van het Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurrezervaten. Meer info over de te volgen procedure is beschikbaar via <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/natuurbeheerplan>. Een bestaand goedgekeurd beheerplan dat nog moet worden aangepast, volgt de overgangsregeling (info via dezelfde link).

4. Terugvordering van subsidies

De gemachtigde personeelsleden van Natuur en Bos en de Vlaamse overheid, en de door hen aangestelde personen kunnen ter plaatse een controle uitvoeren.

De subsidie wordt teruggevorderd in de gevallen vermeld in artikel 13 van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof.

Daarnaast kan de subsidie ook teruggevorderd worden in de gevallen zoals beschreven in artikel 9 van Afdeling 3 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer. Natuur en Bos brengt de begunstigde van een terugvordering op de hoogte volgens de procedure zoals beschreven in artikel 10 van

ditzelfde Besluit van de Vlaamse Regering. De subsidie wordt eveneens en op dezelfde wijze teruggevorderd indien niet of onvoldoende werd voldaan aan de voorwaarden de voorwaarden zoals opgenomen in PDPO met betrekking tot de programmaperiode 2014-2020.